

MEMORANDWM CYDSYNIAD DEDDFWRIAETHOL ATODOL (MEMORANDWM RHIF 5)

Y Bil Dŵr (Mesurau Arbennig)

1. Gosodir y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol (LCM) hwn o dan Reol Sefydlog ("RhS") 29.2. Mae RhS 29 yn rhagnodi bod rhaid gosod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol, ac y ceir cyflwyno cynnig cydsyniad deddfwriaethol, gerbron Senedd Cymru os yw Bil gan Senedd y DU yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â Chymru sy'n rhoi sylw i faterion datganoledig.
2. Cafodd y Bil Dŵr (Mesurau Arbennig) ("y Bil") ei gyflwyno yn Nhŷ'r Arglwyddi Senedd y DU ar 4 Medi 2024. Gosodais LCM ar 18 Medi 2024 ac LCMau Atodol ar 4 a 27 Tachwedd a 4 Rhagfyr 2024.
3. Ceir fersiwn ddiweddaraf y Bil yn y [Bil Dwr \(Mesurau Arbennig\)](#).

Amcan(ion) y Polisi

4. Mae Llywodraeth y DU yn cyflwyno'r Bil Dŵr (Mesurau Arbennig) i gryfhau pwerau'r rheoleiddiwr ac i ddatrys y problemau llygredd dŵr. Cyhoeddwyd y Bil yn Araith y Brenin ar 17 Gorffennaf ac mae'n adlewyrchu ymrwymiad maniffesto'r Llywodraeth Lafur i lanhau ein dyfrffyrdd. Mae'r Bil yn ymateb i fethiannau eang canfyddedig y sector dŵr o ran mynd i'r afael â llygredd a achosir gan ollyngiadau carthion a seilwaith sy'n heneiddio. Rwyf wedi cytuno y dylai'r darpariaethau sy'n ymwneud â rheoleiddio'r diwydiant dŵr gael eu cymhwyso i Gymru.

Crynodeb o'r Bil

5. Noddir y Bil gan Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig. Mae darpariaethau allweddol y Bil yn cwmpasu mesurau y bwriedir iddynt gryfhau pwerau rheoleiddwyr y diwydiant dŵr, gan gynnwys Ofwat, Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) a'r Arolygiaeth Dŵr Yfed (DWI). Gwneir y newidiadau a weithredir gan y Bil drwy gyfuniad o ddarpariaethau annibynnol a diwygiadau i Ddeddf Diwydiant Dŵr 1991 a Deddf Adnoddau Dŵr 1991, sydd gyda'i gilydd yn gyfran arwyddocaol o'r ddeddfwriaeth sy'n bod sy'n ymwneud â dŵr.
6. Cytunais mewn egwyddor i estyn y ddarpariaeth i Gymru a cheisio pwerau sy'n cyfateb i rai'r Ysgrifennydd Gwladol ar gyfer Gweinidogion Cymru drwy'r Bil.

Y sefyllfa ers cyhoeddi'r Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol cyntaf

7. Bu trafod rheolaidd rhwng y DU a Llywodraeth Cymru gydol taith y Bil trwy'r Senedd, gan gynnwys y cam gwneud gwelliannau yng Nghyfnod Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin.

8. Mae Llywodraeth y DU wedi cyflwyno dau welliant arall yng Nghyfnod Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin i ddileu cymalau wedi'u hychwanegu at y Bil yng Nghyfnod Adrodd Tŷ'r Arglwyddi drwy bleidlais gan yr wrthblaid. Mae'r SLCM hwn yn ymdrin â'r gwelliannau hyn gan Lywodraeth y DU.

Darpariaethau a gyflwynir gan Lywodraeth y DU i'w hystyried yng Nghyfnod Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin y mae angen cydsyniad ar eu cyfer

9. Mae Gwelliant 1 yn effeithio ar Gymal 1, tudalen 2, gan hepgor llinellau 4 – 8. Mae'r gwelliant yn dileu'r angen i reolau wedi'u gwneud o dan Gymal 1 gynnwys gofynion adrodd ariannol.
10. Mae Gwelliant 2 yn effeithio ar Gymal 1, tudalen 4, llinell 33, gan hepgor is-adrannau (5) a (6). Mae'r gwelliant yn dileu'r angen i ddod â rheolau wedi'u gwneud gan Ofwat o dan Gymal 1 i rym drwy offeryn statudol.

Barn Llywodraethau Cymru a'r DU ynghylch yr angen am gydsyniad

11. Nid yw gwelliannau Llywodraeth y DU yn newid fy marn ynghylch y gofyn am gydsyniad ar gyfer y cymalau hynny y maent yn eu diwygio. Hynny am fod y cymalau hynny'n ymwneud â mater datganoledig, sef y diwydiant dŵr.
12. Barn Llywodraeth y DU yw bod y gwelliannau i Gymal 1 yn gofyn am gydsyniad deddfwriaethol Senedd Cymru. Rwy'n cytuno â'r asesiad hwn.

Y rhesymau dros wneud y darpariaethau hyn ar gyfer Cymru yn y Bil Dŵr (Mesurau Arbennig)

13. Mae'r rhesymau a nodwyd yn y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol blaenorol ar y Bil hwn ynghylch pam ei bod yn briodol i ddeddfwriaeth y DU wneud darpariaeth am Gymru yn y Bil hwn yn parhau'n berthnasol. Rwy'n aildatgan fy nadleuon yma er hwylustod cyfeirio.
14. Bydd y Bil yn dod â newidiadau cadarnhaol ac yn cefnogi ein nod cyffredinol i leihau llygredd dŵr yng Nghymru. Mae'r Bil yn deddfu ar ystod o bynciau a materion polisi y mae Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru yn rhannu nodau ac amcanion clir arnynt.
15. Mae dŵr yn ei hanfod yn fater trawsffiniol, ac mae effeithiau amgylcheddol ansawdd dŵr yn fater na allwn ei ddatrys ar ein pennau ein hunain. Mae Llywodraeth Cymru bob amser wedi mabwysiadu dull cydweithredol yng Nghymru o ran gwella ansawdd dŵr a llywodraethiant yn y sector, ac mae'r Bil hwn yn gyfle i ymestyn y cydweithrediad hwnnw ar draws y ffin.
16. Mae rhai rheoliadau a chyfreithiau hefyd yn gymwys yng Nghymru a Lloegr ill dwy. Mae dull cydgysylltiedig yn hanfodol er mwyn sicrhau cysondeb rheoleiddiol. Mae rhai elfennau o'r Bil yn ymwneud â materion a gedwir yn ôl, yn enwedig o ran ansolfedd, felly ni fyddai unrhyw ddeddfwriaeth a gyflwynir gan y Senedd mor gynhwysfawr â'r cynigion cyfredol.

Goblygiadau ariannol

17. Nid yw'r gwelliannau'n golygu unrhyw rwymedigaethau ariannol ychwanegol i Lywodraeth Cymru.

Casgliadau

18. Yn fy marn i, mae'n briodol delio â'r gwelliannau hyn yn y Bil hwn ar gyfer y DU trwy Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol gan fod amcanion y Bil yn cyd-fynd yn llwyr â pholisi Llywodraeth Cymru, mae'r mater yn un trawsffiniol yn ei hanfod sy'n gofyn am gydweithio a chydlynw rhwng ein dwy Lywodraeth. Felly, rwy'n argymhell bod y Senedd yn cefnogi'r cynigion ac yn rhoi ei chydsyniad.

Huw Irranca-Davies AS

Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate Change and Rural Affairs

Ionawr 2025